

Süni intellekt yeni texnoloji inqilab yaradır

Ölkəmiz rəqəmsal gələcəyə inamla gedir

Prezident İlham Əliyevin 19 mart 2025-ci il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilən “Azərbaycan Respublikasının 2025–2028-ci illər üçün süni intellekt Strategiyası” ilə dövlətin texnoloji inkişaf konsepsiyasında yeni bir mərhələnin başlanması rəsmiləşdirilib. Ekspertlər tərəfindən bu strateji sənəd Azərbaycanın dünya süni intellekt ekosistemində fəal rol oynayan, etik standartlara sadıq, inklüziv və davamlı tərəqqiyə səbəb olan bir ölkəyə çevrilmə istiqamətində atdığı ciddi addım kimi yüksək dəyərləndirilib.

Bu strateji sənəd Azərbaycanın süni intellekt texnologiyalarının təşəkkül tapması, tətbiqi və tənzimlənməsi baxımından dövlət səviyyəsində ilk sistemli yanaşmasını ehtiva edir. Beləliklə, Azərbaycan rəqəmsal gələcəyin formalaşmasında söz sahibi olmaq iddiasını bir daha beynəlxalq dünyanın diqqətinə çatdırır. Strategiyanın təsdiqi ilə dövlətin texnoloji inkişaf konsepsiyasında artıq yeni bir mərhələ rəsmiləşdirilib. Bununla da təkcə texnologiyanın idxalı və istifadəsi deyil, eyni zamanda, milli səviyyədə süni intellektin tədqiqi, inkişafı və inteqrasiyası gündəmdə yer alıb. Ümumiyyətlə, diqqətə çatdırılan bu sənədlə texnoloji yeniliklərin tətbiqi ilə bərabər, həm də bu yeniliklərin etik, hüquqi və sosial çərçivədə həyata keçirilməsi üçün yol xəritəsi müəyyənləşdirilib.

Sənədin əsas məqsədlərindən biri süni intellektin idarə olunması üçün milli sistemin formalaşdırılmasıdır. Bu idarəetmə modeli şəffaflıq, hesabatlılıq və etik prinsiplərə əsaslanan çevik və innovativ yanaşmaları ehtiva edir. Beləliklə, texnologiyanın sürətli inkişafı fonunda vətəndaşların hüquq və maraqları da qorunur.

Strategiyanın fərqləndirici xüsusiyyətlərindən biri də onun etik və inklüziv prinsiplərə əsaslanmasıdır. Süni intellekt texnologiyalarının təkcə iqtisadi səmərə baxımından deyil, həm də sosial ədalət və dayanıqlılıq aspektindən qiymətləndirilməsi sənəddə öz əksini tapır. Bu isə Azərbaycanın texnoloji inkişafının yalnız bir tərəfini deyil, bütün cəmiyyətin rifahına yönəltmək əzmindən xəbər verir.

Ekspertlər qeyd edirlər ki, strategiyada göstərilən yanaşma beynəlxalq təcrübəyə uyğundur və ölkənin qlobal süni intellekt ekosistemində fəal oyunçuya çevrilməsi üçün ciddi potensial yaradır. Eyni zamanda, sənədin tərtibində beynəlxalq təşkilatların, elmi institutların və özəl sektor nümayəndələrinin fikirləri nəzərə alınıb ki,

bu da strateji vizyonun hərtərəfli olmasını gerçəkləşdirir.

Strategiyada süni intellekt texnologiyalarının ilkin tətbiq ediləcəyi prioritet sahələr də dəqiq müəyyənləşdirilib. Bu sıraya kənd təsərrüfatı, səhiyyə, nəqliyyat və təhsil sektorları daxil edilib. Bu sahələrin seçilməsi isə təsadüfi olmayıb. Belə ki, hər birində süni intellekt texnologiyalarının tətbiqi diqqətdə saxlanılmaqla həm xidmət

və fərdi müalicə protokollarının hazırlanması ilə bu sahədə xidmətlərin keyfiyyətini artırmağa yönəldilib. Bu məsələdə səhiyyə resurslarının daha səmərəli bölgüsünə imkan yaradılacağı da nəzərdə tutulub.

Nəqliyyat sahəsində isə “ağıllı” nəqliyyat sistemlərinin qurulması, hərəkət sıxlığının idarə olunması, avtomatlaşdırılmış nəqliyyat vasitələrinin tətbiqi və yol təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi əsas istiqamətlər sırasındadır. Bu texnologiyalar, eyni zamanda, ətraf mühitin mühafizəsinə töhfə verməyə qadirdir.

Strategiyanın həyata keçirilməsi üçün dövlət və özəl sektor arasında səmərəli əməkdaşlıq zəruridir. Bu məqsədlə innovasiya mərkəzləri, texnoparklar və startap ekosistemləri üçün xüsusi təşviq mexanizmlərinin hazırlanması nəzərdə tutulur.

keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, həm də insan resurslarının daha səmərəli istifadəsinə böyük əhəmiyyət verilib.

Kənd təsərrüfatı sahəsində süni intellekt torpaq məhsuldarlığının təhlili, suvarma sistemlərinin avtomatlaşdırılması, xəstəliklərin erkən diaqnostikası və zərərvericilərlə mübarizə kimi istiqamətlərdə tətbiq oluna bilər. Süni intellektin rolunun ərzaq təhlükəsizliyinin gücləndirilməsində və kənd əhalisinin rifahının yüksəldilməsində də önə çəkiləcəyi gözlənilir.

Səhiyyə sektorunda süni intellekt texnologiyaları diaqnostik proseslərin avtomatlaşdırılması, tibbi məlumatların təhlili

Eyni zamanda, yerli şirkətlərin beynəlxalq təcrübədən bəhrələnməsi üçün qlobal texnologiya nəhəngləri ilə tərəfdaşlıq imkanlarının genişləndiriləcəyi də planlaşdırılıb.

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsdiqlənən “Azərbaycan Respublikasının 2025–2028-ci illər üçün süni intellekt Strategiyası”nda ölkədə süni intellektin inkişafını sürətləndirmək, bu sahədə tədqiqatların aparılmasını təşviq etmək, süni intellekt üzrə informasiya texnologiyalarının və onların idarə olunması mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsini, infrastrukturunun əlçatanlığını gerçəkləşdirmək, habelə ixtisaslı kadr potensialını

gücləndirmək qarşıya mühüm vəzifə kimi qoyulub. Sənəddə nəzərdə tutulan tədbirlərin icrasının monitoringi və qiymətləndirilməsi Nazirlər Kabinetinin sifarişi əsasında İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinə tapşırılıb.

Strategiya Azərbaycanın qlobal inkişaf tendensiyalarına uyğun olaraq süni intellekt sahəsində beynəlxalq çağırışlara cavab vermək və ölkənin rəqabət qabiliyyətini artırmaq məqsədini daşıyır. Eyni zamanda, yüksək hesablama infrastrukturunun inki-

şafı, süni intellektin etik və məsuliyyətli istifadəsi, qlobal standartların tətbiqi, məlumatların məxfiliyyətinin qorunması və innovativ həllərin risklərinin azaldılması da hədəflər arasındadır.

Strategiya çərçivəsində müəyyənləşdirilən prioritet istiqamətlərin həyata keçirilməsi ilə süni intellektin inkişafı dəstəklənəcək, müvafiq infrastruktur qurulacaq, etik və hüquqi çərçivə yaradılacaq, kadr potensialı gücləndiriləcək və əlverişli biznes mühiti reallaşdırılacaq.